

The Role of Communicative Skills in Intergenerational Social Mobility: A Case Study: Tehran's Over-30-Year-Old Citizens

Norouz Hashemzahi

Assistant Professor of Communication and Social Science faculty, Azad University,
Tehran Shargh Branchm, Tehran, Iran. no_hashemzahi@yahoo.com

Sahar Layeghi Barough

Corresponding Author, MA in Social Communications, Honorary Researcher of Kando
Kave Social Studies Center, from Azad University, EastTehran Branch, Tehran, Iran
Sahar.layeghi@gmail.com

Abstract

One of the indicators of judging the development of a society is the social mobility especially, its ascending vertical type and the factors affecting it. This study aims at investigating the role of speech skills, self-disclosure, writing skills, and the use of communication technologies in intergenerational social mobility. It is a quantitative research in which the survey method and the researcher-made questionnaire have been used. The statistical population included 5,240,090 people selected from Tehran's over-30-year-old citizens . The sample was 384 persons selected through Cochran's formula and Sampling was done in the form of multi-stage clusters. The results revealed that communication skills and population variables had affected the citizens' intergenerational social mobility with a coefficient of 0.19. Writing skill with β : 0.23 and self-disclosure with β : 0.24 also had affected intergenerational social mobility. There was no significant relationship between speech skills and using communication technologies and intergenerational social mobility. Besides, gender variable with β : -0.34 and marital status variable with β : 0.11 had affected social mobility. Based on the t-test and considering gender variable, vertical intergenerational social mobility was more in men and considering marital status, it was more in singles. Tehran citizens' communication skills were more than average and their intergenerational social mobility was ascending for men and descending for women.

Keywords: *Intergenerational social mobility, writing skills, speech skill, self-disclosure, communication technologies*

نقش مهارت‌های ارتباطی در تحرک اجتماعی میان نسلی (مورد مطالعه: ساکنین بالای ۳۰ سال شهر تهران)^۱

نوروز هاشم زهی

استادیار و عضو هیئت علمی گروه علوم اجتماعی و ارتباطات دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران شرق،
تهران، ایران no_hashmezehi@yahoo.com

سحر لایقی باروق

نویسنده مسئول، کارشناس ارشد ارتباطات اجتماعی، پژوهشگر افتخاری مرکز پژوهش‌های اجتماعی
کندوکار دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران شرق، تهران، ایران Sahar.layeghi@gmail.com

چکیده

اینکه تحرک اجتماعی در یک جامعه به ویژه از نوع عمودی صعودی چه وضعیتی دارد و تابع چه عواملی است یکی از نشانگرهای قضاوت درباره‌ی توسعه‌ی آن جامعه است. هدف از این مطالعه، شناخت نقش مهارت‌های گفتاری، خودگشودگی، نوشتاری و استفاده از تکنولوژی‌های ارتباطی در تحرک اجتماعی میان نسلی است. این پژوهش از نوع کمی بوده و از روش پیمایش و ابزار پرسشنامه محقق‌ساخته استفاده شده است. جامعه آماری شامل ۵,۲۴۰,۰۹۰ نفر از شهروندان بالای ۳۰ سال تهرانی بوده است. حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران ۳۸۴ نفر به دست آمد. نمونه‌گیری به صورت خوشه‌ای چندمرحله‌ای انجام شده است. نتایج نشان داد؛ مهارت‌های ارتباطی و متغیرهای جمعیتی با ضریب تعیین ۰/۱۹، بر تحرک اجتماعی شهروندان اثر داشته‌اند. مهارت نوشتاری با بتای ۰/۲۳ و مهارت خودگشودگی با بتای ۰/۲۴، در تحرک اجتماعی میان نسلی اثرگذار بودند. بین مهارت گفتاری و مهارت استفاده از تکنولوژی‌های ارتباطی با تحرک اجتماعی هیچ نوع رابطه معناداری وجود نداشت. متغیر جنس با بتای ۰/۳۴- و متغیر وضع تأهل با بتای ۰/۱۱، در تحرک اجتماعی اثرگذار بود. بر اساس آزمون t تحرک اجتماعی میان نسلی عمودی از نظر جنسیت به نفع مردان و بر حسب وضع تأهل نیز به نفع مجردها بوده است. مهارت ارتباطی ساکنین شهر تهران، بیشتر از حد متوسط و تحرک اجتماعی میان نسلی برای مردان صعودی و برای زنان نزولی بود.

۱. این یک مقاله دسترسی آزاد تحت مجوز <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/> است.

واژه‌های کلیدی: تحرک اجتماعی میان‌نسلی، مهارت نوشتاری، مهارت گفتاری، خودگشودگی، تکنولوژی‌های ارتباطی

تاریخ دریافت: ۰۰/۱۱/۲۵ تاریخ بازبینی: ۰۰/۰۳/۱۱ تاریخ پذیرش: ۰۰/۰۳/۱۷

فصلنامه راهبرد اجتماعی - فرهنگی، سال ۱۰، شماره ۳۹، تابستان ۱۴۰۰، صص ۴۲۳-۴۵۴

مقدمه و بیان مسئله

در عصر حاضر، تحرک اجتماعی در جوامع گوناگون از اهمیت بسزایی برخوردار است؛ تاجایی که توسعه‌یافتگی جوامع در بخش‌های مختلف را می‌توان با میزان تحرک اجتماعی افراد جامعه مورد قضاوت قرار داد. به‌واقع این موضوع در علوم اجتماعی به عنوان یکی از مباحث بنیادین و پر اهمیتی محسوب می‌شود که در تبیین نظام قشربندی، روند توسعه، تعیین میزان نابرابری و بی‌عدالتی‌ها نقش تعیین‌کننده‌ای دارد. در کشور ایران، تحرک اجتماعی با کاهش تمرکزگرایی دولت، گسترش سطح آگاهی، تحصیلات و افزایش سازمان‌های اداری در دوره پهلوی آغاز شد. بررسی روند تاریخی و تحقیقات مختلف، برخی تحولات سازگار با تحرک اجتماعی در ایران را تأیید می‌کند. از اواخر دهه‌ی چهل و اوایل دهه‌ی پنجاه این تغییر با پدیده‌هایی چون صنعتی‌شدن، شهرنشینی و رشد جمعیت و از همه مهم‌تر مهاجرت همراه شد. این روند پس از انقلاب اسلامی سرعت بیشتری به خود گرفت (سراقی، ابوالفتحی، & ملکی، ۱۳۸۸، ص. ۱۶۹). انقلاب اسلامی، موجب فروپاشی و زوال طبقه‌ی اشراف و هزار فامیل و پیدایش گروه‌های اجتماعی و منزلتی جدید شد و در دهه‌ی اول پس از انقلاب حمایت از مستضعفان و کوچ‌نشینان در اهداف و برنامه‌های نظام اسلامی قرار گرفت. شهرنشینی بعنوان پدیده‌ای مساعد برای توسعه و تحرک اجتماعی پس از انقلاب گسترش پیدا کرد. طی دوره‌ی ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۰ قدر مطلق جمعیت روستانشین کاهش پیدا کرده، به طوری که رشد سالانه‌ی جمعیت روستانشین به نرخ منفی (۰،۶۳-) هم رسیده است. در همین دوره، متوسط رشد سالانه جمعیت

شهرنشینی ۲,۱۴ بوده است. بُعد خانوار در این دوره در روستا شدیدتر از شهر دچار کاهش شده است (مرکز آمار ایران، ۱۳۹۱). جایگاه ایران در بین کشورهای منطقه و محقق نشدن سند چشم‌انداز نشان می‌دهد که روند عمومی توسعه و تحرک اجتماعی ایران در سال‌های اخیر وضعیت مناسبی ندارد. مجمع جهانی اقتصاد در گزارشی، وضعیت ۸۲ کشور دارای شرایط ارزیابی در زمینه‌ی شاخص تحرک اجتماعی در سال ۲۰۲۰ را ارائه نموده است که شوربختانه کشور ایران همراه با کشورهای دیگر در حال توسعه، رتبه مناسبی در آن ندارند. مجمع مذکور دو دلیل برای این ناتوانی مطرح نموده؛ اول، نبود شرایط مناسب کاری و دستمزدهای منصفانه و دوم گسترش نابرابری‌ها در عمده کشورهای دنیا به ویژه کشورهای در حال توسعه. شاخص تحرک اجتماعی جهانی به طور مستقیم و غیرمستقیم با متغیرهای اقتصادی مرتبط است. از سوی دیگر، روندها نشان می‌دهد معیارهای سنجش نابرابری در کشور ما از سال ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۷ به طور کاملاً محسوسی افزایش یافته و ضریب جینی کل کشور به بالاترین سطح در دهه ۱۳۹۰ یعنی ۴۰۹۳/۰ رسیده است (تحلیل بازار، ۱۳۹۸). حسینی (۱۳۹۸) در پژوهشی به این نتیجه رسیده که در سال ۱۳۹۵-۱۳۹۰ در ایران تغییرهای معناداری در تحرک شغلی بین‌نسلی رخ نداده است (حسینی، ۱۳۹۸: ۲۵-۵۰). این وضعیت، جامعه‌ی شهری ایران را وارد عرصه جدیدی کرده و ایجاب می‌کند پویایی افراد و گروه‌ها، میزان نابرابری، بی‌عدالتی، نوع نظام موجود تحرک اجتماعی تاحدودی روشن و موانع کارکردی آن پژوهش و شناخته شود. در یک دوره‌ی زمانی معین با سنجش میزان تحرک اجتماعی و بررسی الگوهای میان‌نسلی - درون‌نسلی تحرک می‌توان مشخص کرد امکان پیشرفت آحاد جامعه، برخورداری از فرصت‌های یکسان، ثروت، قدرت تا چه حد بوده و متأثر از چه عواملی است. همچنین، پژوهش‌ها در این باره این امکان را به دست‌اندرکاران، مسئولان، نهادها و سازمان‌های برنامه‌ریزی جامعه می‌دهد که در مسیرهای بازدارنده‌ی توسعه اقتصادی - اجتماعی برنامه‌ریزی نموده، به پویایی و تحرک اجتماعی کمک نمایند، با موانعی که سد راه روند توسعه هستند، مبارزه‌ی ریشه‌ای داشته باشند و در جهت آموزش و آگاهی بخشی

به افراد جامعه، آنها را در رفع موانع موجود یاری رسانند. شهر تهران با بیش از ۸ میلیون نفر جمعیت، جامعه‌ای است که تقریباً از همه شهرهای ایران مهاجرپذیری داشته است (اکبری خنجی، ۱۳۸۲ ص. ۹۲). داده‌های پیمایش تنبلی در ایران نشان می‌دهد که میانگین میزان تنبلی در تهران در دامنه‌ای از صفر تا ۱۰۰، ۴۷،۵ است (جوادی یگانه، فاطمی امین، & فولادیان، ۱۳۹۰ ص. ۱۲۶). تنبلی و تحرک اجتماعی دو نشانگر متضاد توسعه و پیشرفت محسوب می‌شوند. یکی از بحث‌های حائز اهمیت در این زمینه شناخت عوامل گوناگون و چندلایه‌ای است که در افزایش و کاهش تحرک اجتماعی جامعه‌ی ایرانی نقش داشته و دارند. دسته‌ای از عوامل در این زمینه که خلاء آن محسوس بوده و مستلزم مطالعه بیشتری است، نقش ارتباطات انسانی و مهارت‌ها بر تحرک اجتماعی می‌باشد. آنجائی که تحرک شغلی از شاخصه‌های مهم تحرک اجتماعی محسوب شده و در اکثر مواقع این اصطلاح، دارای مضمون بهبود وضعیت است؛ بهبود وضعیت شغلی و شناخت عوامل اثرگذار بر آن می‌تواند، یکی از آثار مطالعه نقش مهارت‌های ارتباطی بر تحرک اجتماعی باشد. از این‌رو، این پژوهش می‌تواند به افزایش شعاع علمی در این حوزه و ارائه‌ی چشم انداز روشنی از وضعیت تحرک اجتماعی در کلان شهر تهران کمک نماید. در این راستا برای محققین این پرسش‌ها مطرح می‌شود که انواع مهارت‌های ارتباطی و متغیرهای جمعیتی با تحرک اجتماعی چه رابطه‌ای دارند؟ آیا بر آن اثر می‌گذارند؟ نقش آنها از چه نوع و تا چه اندازه است؟ تحرک اجتماعی تابع عوامل مختلفی است که می‌بایست مورد پژوهش قرار بگیرد. این مطالعه در پی آن است که نقش انواع مهارت‌های ارتباطی مثل: مهارت گفتاری، خودگشودگی، نوشتاری و استفاده از تکنولوژی‌های ارتباطی را در تحرک اجتماعی تهران‌نشینان مورد بررسی قرار دهد.

۱. اهداف و سؤالات پژوهش

با توجه به مباحث مطرح شده در طرح مسئله، اهداف پژوهش به طور خلاصه بررسی موارد زیر خواهد بود:

- تبیین نقش انواع مهارت‌های ارتباطی و متغیرهای جمعیتی شهروندان در

تحرک اجتماعی میان‌نسلی آنان،

- شناسایی ارتباط مهارت گفتاری با تحرک اجتماعی میان‌نسلی،
- شناسایی ارتباط مهارت خودگشودگی با تحرک اجتماعی میان‌نسلی،
- شناسایی ارتباط مهارت نوشتاری با تحرک اجتماعی میان‌نسلی،
- شناسایی ارتباط مهارت استفاده از تکنولوژی‌های ارتباطی با تحرک اجتماعی میان‌نسلی و
- شناسایی تحرک اجتماعی میان‌نسلی شهروندان تهرانی بر حسب متغیرهای جمعیتی

این پژوهش بر اساس اهداف تحقیق، درصدد پاسخگویی به سوالات زیر می‌باشد؛

- مهارت‌های ارتباطی تهران‌نشینان چه اندازه است؟
- شهروندان تهرانی تا چه اندازه تحرک اجتماعی میان‌نسلی دارند؟
- آیا بین ابعاد مختلف مهارت‌های ارتباطی با تحرک اجتماعی میان‌نسلی شهروندان تهرانی ارتباط معناداری وجود دارد؟
- آیا تحرک اجتماعی میان‌نسلی شهروندان تهرانی بر حسب متغیرهای جمعیتی متفاوت است؟
- آیا ابعاد مهارت‌های ارتباطی شهروندان تهرانی و متغیرهای جمعیتی آنان بر تحرک اجتماعی میان‌نسلی تهران‌نشینان تأثیرگذار است؟

۲. پیشینه‌ی پژوهش

با مرور مطالعات گذشته، روشن می‌شود که چنین موضوعی به صورت تبیینی و علی در گذشته در کشور ایران مورد تحقیق و مطالعه قرار نگرفته است، اما در مورد هر یک از متغیرها، یعنی مهارت‌های ارتباطی و تحرک اجتماعی جداگانه پژوهش‌هایی انجام گرفته است که در اینجا تعدادی از آنها معرفی می‌شود.

- حسینی (۱۳۹۸) در پژوهشی با عنوان «تحرک شغلی بین نسلی مردان در ایران از سال ۱۳۷۵ تا ۱۳۹۵» دریافت؛ تحرک شغلی در بازه‌ی سال‌های ۱۳۸۵-۱۳۷۵ کاهش ملایم داشته، سپس کاهش شدیدتر آن در بازه ۱۳۹۰-۱۳۸۵ اتفاق

می‌افتد و در سال ۱۳۹۵-۱۳۹۰ در ایران تغییرهای معناداری در تحرک شغلی بین‌نسلی رخ نداده است (حسینی، ۱۳۹۸، صص. ۲۵-۵۰).

- هاشم‌زهی و بهره‌دار (۱۳۹۷) در پژوهشی با عنوان «مقایسه تحرک اجتماعی مردان و زنان در شهر تهران (جامعه مورد مطالعه: شهروندان تهرانی بالای ۲۰ سال» به این نتیجه رسیدند که میزان اندکی تحرک میان‌نسلی و درون‌نسلی صعودی رو به بالا در بین شهروندان تهرانی وجود داشته است و تحرک اجتماعی درون‌نسلی زنان کمتر از مردان مشاهده شده است (هاشم‌زهی & بهره‌دار، ۱۳۹۷، صص. ۱۲-۲۶).

- حُسنی آریفین^۱ (۲۰۱۷)، محقق اندونزیایی در پژوهشی با عنوان «نقش تحصیلات عالی بر افزایش تحرک اجتماعی در کشور اندونزی» به این نتیجه رسید که هرچه نابرابری در جامعه افزایش یابد؛ افراد بیشتری به تحصیلات عالی رو می‌آورند و تحرک اجتماعی صعودی رشد می‌کند (Arifin, 2017, pp.234-242).

- زیمداز و همکاران^۲ (۲۰۱۳)، مقاله‌ای با عنوان «تأثیر تحصیلات تکمیلی در تحرک اجتماعی» به چاپ رساندند. آنها به عنوان بخشی از نتایج این تحقیق بر این باورند که تحصیلات تکمیلی در رسیدن به سطوح بالای اجتماعی مؤثر است و افرادی که تحصیلات تکمیلی ندارند، مایل هستند تا فرزندانشان برای بهره‌مندی از زندگی بهتر، تحصیلات تکمیلی داشته باشند (Mountford zimdars, 2013, pp.792-811).

- مهدوی و همکاران (۱۳۹۶) در پژوهشی با عنوان «نقش مهارت‌های ارتباطی مدیران در توسعه کسب و کار با تأکید بر مشتری‌مداری» دریافتند؛ مهارت‌های ارتباطی مدیران همچون مهارت خودگشودگی، مهارت اجتماعی و مهارت همدلی بر توسعه کسب و کار و رضایت شغلی افراد اثرگذار هستند (مهدوی، عقیلی، هاشم‌زهی، & فرهنگی، ۱۳۹۷، صص. ۱۲۷-۱۵۷).

- آفتابی (۱۳۹۲) در تحقیقی تحت عنوان «نقش مهارت‌های ارتباطی بر فضای

1. Muhammad Hosni Arifin

2. Anna Mountford-Zimdars , Steven Jones , Alice Sullivan & Anthony Heath

کسب و کار» به این نتیجه دست یافت که مهارت‌های ارتباطی بر موفقیت در فضای کسب و کار مؤثر است، به عبارت دیگر، کسب مهارت‌های ارتباطی باعث موفقیت در فضای کسب و کار می‌گردد و مهارت‌های ارتباطی مانند مهارت کلامی بر موفقیت شغلی اثرگذار است (آفتابی، ۱۳۹۲، صص. ۱-۱۸).

- غفاری (۱۳۹۵)، پژوهشی با عنوان «تأثیر سرمایه فرهنگی تجسم یافته (ذهنی) بر تحرک اجتماعی میان‌نسلی (مورد مطالعه: شهروندان ۳۰-۵۴ ساله شهر گرگان)» به این نتیجه دست یافت که ارتقاء میزان مهارت‌ها و توانمندی‌های فردی، افزایش میزان تحرک اجتماعی را در پی داشته و عامل جنسیت نیز در این تحرک اثرگذار بوده است، همچنین تفاوت معناداری میان تحرک اجتماعی مردان و زنان مشاهده شد که به نفع مردان بوده است (غفاری، ۱۳۹۶، صص. ۱۸۳-۲۰۶).

- معصومی راد و نایی (۱۳۹۲) در پژوهشی با نام «عوامل اجتماعی مؤثر بر تحرک اجتماعی (شغلی) اعضای هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی» دریافتند تحرک اجتماعی میان‌نسلی در بین زنان و مردان تفاوت معنادار داشته و به نفع مردان است و عامل جنسیت نیز بر تحرک اجتماعی اثرگذار می‌باشد. همچنین، فرصت‌های تحرک شغلی پس از اشتغال برابر بوده و فرصت‌های نابرابر مربوط به عوامل برون‌سازمانی و قبل از استخدام افراد است (معصومی راد & نایی، ۱۳۹۲، صص. ۱-۳۴).

- بهشتی فر و نوروزی (۲۰۱۳) در پژوهشی با نام «مهارت‌های اجتماعی فاکتوری برای موفقیت کارمندان» نقش مهارت‌های اجتماعی را بر موفقیت‌های شغلی مطالعه کردند و دریافتند که مهارت‌های اجتماعی قدرتمند موجب سهولت در برقراری روابط بین افراد شده و نتایج مثبتی را در مشاغل گوناگون به همراه دارند (Beheshtifar & Norwzi, 2013, pp.74-79).

- کاکرمن (۲۰۱۲) در پژوهشی تحت عنوان «مهارت‌های ارتباطی مؤثر برای مدیریت کتابخانه و روابط بین مدیران و کتابداران» دریافت که مهارت‌های ارتباطی به کار گرفته شده توسط مدیران در افزایش رضایت شغلی، پیشبرد اهداف و

موفقیت افراد تأثیر زیادی می‌گذارد (Kakirman Yildiz, 2012, pp. 141-153).

- معصومی‌راد و ناییبی (۱۳۹۰) در مطالعه‌ای با عنوان «عوامل فرهنگی مؤثر بر تحرک اجتماعی مطالعه موردی مردان ۳۵ تا ۶۴ ساله شهر تهران» تأثیر عوامل فرهنگی به ویژه، اخلاق کار و سرمایه‌ی فرهنگی بر تحرک اجتماعی درون نسلی و بین‌نسلی را مورد بررسی قرار دادند و به این نتیجه رسیدند که بین متغیرهای سرمایه‌ی اقتصادی خانواده، سرمایه‌ی فرهنگی خانواده، سرمایه‌ی فرهنگی و اخلاق کار، اول اخلاق کار و پس از آن سرمایه‌ی فرهنگی، تأثیر مستقیمی در تحرک اجتماعی دارند (ناییبی & معصومی‌راد، ۱۳۹۰، صص ۱-۳۴).

- زارع و لطفی (۱۳۸۷) در پژوهشی با نام «بررسی عوامل اجتماعی مؤثر بر تحرک اجتماعی در شهر کرمانشاه» دریافتند ۱۸ درصد از تغییرات متغیر وابسته‌ی میزان تحرک اجتماعی توسط متغیرهای مستقل سرمایه‌ی اجتماعی خانواده و پایگاه اجتماعی - اقتصادی خانواده و تحصیلات فرد تبیین می‌شود و مابقی مربوط به سایر متغیرها است. متغیرهای تحصیلات فرد و سرمایه‌ی اجتماعی خانواده دارای ضریب مثبت با متغیر وابسته بوده در حالی که متغیر پایگاه اجتماعی - اقتصادی خانواده، دارای ضریب منفی با متغیر وابسته هستند، همچنین سرمایه‌ی فرهنگی در تحرک اجتماعی افراد اثرگذار است (زارع & لطفی، ۱۳۸۷، صص ۱۱۳-۱۳۹).

۳. مبانی و چارچوب نظری

درباره‌ی مهارت‌های ارتباطی و تحرک اجتماعی، نظریه‌پردازان زیادی بحث کرده‌اند. در این مطالعه، شاخص‌های تحرک اجتماعی و انواع مهارت‌های ارتباطی اثرگذار بر آن با رویکرد تلفیقی از آرای نظریه‌پردازان دیدگاه کنش متقابل نمادین مثل هربرت مید^۱، کارکردگرایان مانند تالکوت پارسونز^۲ و دورکیم^۳، دیویس^۴ و

-
1. Georg Herbert Mead
 2. Talcott Parsons
 3. Emile Durkheim
 4. Kingslii Davis

مور^۱ و ترکیب‌گرایان مثل آنتونی گیدنز^۲، بوردیو^۳، دانیل بل^۴، آلتمن^۵ و تیلور^۶ استخراج و نظریه‌آزمایی می‌شود. تالکوت پارسونز در نظریه‌ی قشربندی اجتماعی باور دارد؛ قشربندی اجتماعی شامل صورت‌های گوناگون سلسله‌مراتب است که از ارزیابی افتراقی افراد یا گروه‌ها بر پایه‌ی معیارهای مختلف استخراج می‌گردد. معیارهای عمده‌ی قشربندی از نظر پارسونز عبارتند از: خاستگاه خانوادگی، مهارت‌های اکتسابی، تمکن مالی، صفات شخصی، منزلت شغلی، مرجعیت و قدرت. باتوجه به نظریه‌ی شغل، درآمد و تحصیلات، شاخص‌های بااهمیتی هستند که تحرک اجتماعی را می‌سنجند (روشه، ۱۳۷۶، ص. ۲۱۲). عوامل گوناگونی وجود دارد که در تحرک اجتماعی و شاخص‌های آن نقش دارند. به عقیده‌ی پارسونز، ارزش‌های اجتماعی معمول در یک جامعه، میزان پاداش‌های موقعیت اجتماعی و شغلی را تعیین می‌کنند. از نظر وی، مفهوم تقسیم کار به رشد مهارت‌های مختلف، منجر شده که مستلزم استعدادهای متفاوتی است و کسانی که قادر به انجام مشاغل ماهرانه‌تری هستند از احترام بیشتری نیز برخوردار خواهند شد. تقسیم کار مستلزم آن است که کسی وجود داشته باشد تا بتواند مشاغل جزئی متفاوت تشکیل‌دهنده‌ی شغل بزرگتری را هماهنگ نماید؛ از این رو، به وجود رهبرانی نیاز است و افرادی که این نقش را برعهده می‌گیرند می‌بایست، پایگاه مهم‌تر و متفاوتی نسبت به افرادی که کارهای جزئی‌تر را انجام می‌دهند، داشته باشند و از احترام بیشتری نیز برخوردار شوند. دورکیم در نظریه‌ی همبستگی اجتماعی باور دارد؛ نابرابری‌های درست و مشروع یا همان تحرک اجتماعی از شایستگی‌های نابرابر، نشأت گرفته به‌طوری‌که افراد برای برعهده گرفتن نقش‌های گوناگون از استعداد ویژه‌ای برخوردارند و زمانی که، عهده‌دار این نقش‌ها می‌شوند،

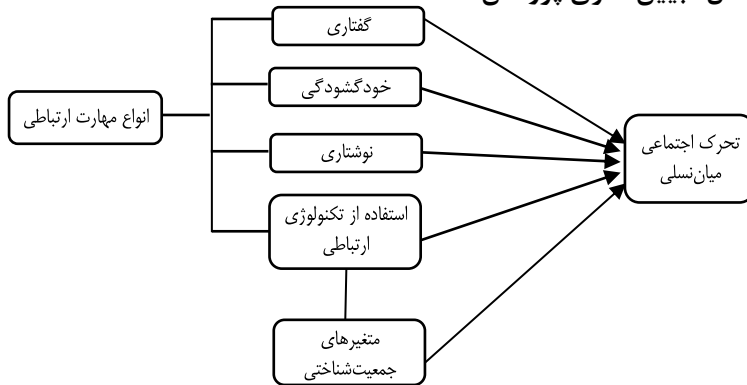
-
1. Wilbert Moore
 2. Anthony Giddens
 3. Pierre Bourdieu
 4. Daniel Bell
 5. Irwin Altman
 6. Dalmas Taylor

باید در خدمت نظام باشند. از نظر او، عوامل اثرگذار بر تحرک اجتماعی؛ بعد خانوار، تخصص، آموزش و انگیزه‌ی کار هستند. وی معتقد است جامعه‌ای که در آن فرصت برای تحرک اجتماعی وجود دارد؛ هماهنگ و متوازن بوده و برای تحرک ضرورتی به دگرگونی بنیادی نیست. از نظر دورکیم، تراکم جمعیت و تراکم اخلاقی به رقابت برای رسیدن به منابع نایاب منجر شده و این رقابت به تمایزیافتگی می‌انجامد و تمایزیافتگی نیز منجر به توسعه یا همان تقسیم کار ارگانیکی می‌گردد (ملک، ۱۳۷۴، ص. ۶۳). کینگزلی دیویس و مور در نظریه‌ی طبقات اجتماعی باور دارند، برخی از نقش‌های اجتماعی حیاتی و مهم، مستلزم وجود استعدادهای کمیاب و آموزش‌های طولانی است. اگر قرار باشد، جامعه‌ای به طور مؤثر، کارکرد داشته باشد باید این نقش‌ها را به افرادی ماهر و تحصیل‌کرده واگذار نماید. به‌طورکلی، توزیع نابرابر مزایای اجتماعی برای جامعه به این شکل دارای کارکرد است؛ زیرا تواناترین افراد، جذب ضروری‌ترین نقش‌ها خواهند شد و این نابرابری‌ها، شایسته‌ترین افراد را به وسوسه می‌اندازد که مهم‌ترین موقعیت‌ها را تصاحب کنند و در نتیجه قشربندی اجتماعی اجتناب‌ناپذیر خواهد بود (رابرتسون، ۱۳۷۲، ص. ۲۱۹). از نظر آنها، رضایت شغلی و مهارت شغلی در تحرک اجتماعی افراد در جامعه جدید مهم است. پیربورديو در نظریه‌ی منش و میدان، طبقه‌بندی روشنی از عوامل اثرگذار بر پایگاه اقتصادی و اجتماعی و تحرک اجتماعی ارائه نموده است. او با مطرح نمودن چهارشکل سرمایه‌ی ۱- اقتصادی، ۲- فرهنگی، ۳- نمادین و ۴- اجتماعی، باور دارد که سرمایه‌های مذکور به کنش‌گران در مبارزه برای رسیدن به جایگاه در فضای اجتماعی قدرت داده و موقعیت‌هایی که افراد در جامعه کسب می‌کنند، به میزان بهره‌مندی آنها از سرمایه بستگی دارد. به عبارت دیگر، میزان سرمایه‌ی فرهنگی، ربط وثیقی با آموزش (تحصیلات) و شغل (طبقه اجتماعی) و مهارت‌های ارتباطی دارد. افراد با سرمایه‌ی فرهنگی بالا، احتمالاً دارای آموزش و مهارت بالا و ثروت بیشتر و در مقابل، افراد با سرمایه‌ی فرهنگی پایین دارای آموزش و مهارت پایین و ثروت کمتری هستند (مهدی زاده، ۱۳۹۶، ص. ۲۸۰). آنتونی گیدنز در نظریه‌ی

ساخت‌یابی، ساخت را مجموعه‌ی قواعد، منابع یا دانش و مهارت می‌داند که افراد در فرایند جامعه‌پذیر شدن، آنها را به دست می‌آورند و باور دارد، زبان و قواعد دستوری به طور پیوسته در جریان ساخت‌یابی بوده و عمل انسان بی‌مهارت و دانش، محال و پر آشوب خواهد بود. دانیل بل در نظریه‌ی جامعه‌ی فراصنعتی، ظهور معیارهای کیفیت زندگی در سراسر جهان، افزایش درآمدها به معنای واقعی و کاهش نابرابری‌های طبقاتی در جوامع غربی را از پیامدهای مثبت تغییر و تحول تکنولوژیکی بر جهان اجتماعی می‌داند. وی اطلاعات و تکنولوژی‌های اطلاعاتی و ارتباطی را در ساخت‌یابی جامعه، مورد توجه قرار داده است و استدلال می‌کند که تکنولوژی، روابط اجتماعی و شیوه‌ی نگاه کردن ما به جهان را تغییر داده و باعث بهره‌وری اقتصادی می‌شود (مهدی‌زاده، ۱۳۹۶، ص. ۳۳۲). هربرت مید در نظریه‌ی روانشناختی- اجتماعی وجود زبان را به عنوان یک محصول اجتماعی و مبنای کنش متقابل اجتماعی دانسته و انواع ارتباط زبانی، مثل زبان گفتاری را مدنظر داشته است. به اعتقاد وی، زبان از اهمیت بالایی برخوردار است؛ چراکه توسط آن می‌توانیم، نمادهای معنی‌دار شفاهی را استفاده و تفسیر کنیم (انواری، ۱۳۹۰، ص. ۱۵۹-۱۶۰). آلتمن و تیلور در نظریه‌ی نفوذ اجتماعی، خودگشودگی را روش اصلی پیش‌برد روابط غیرصمیمانه و کم عمق به روابط عمیق و صمیمانه دانسته و معتقدند؛ خودگشودگی می‌بایست به افراد یاری دهد تا روابطی را که وجود دارد، تقویت کرده و تحکیم بخشند، نه آنکه آنچه وجود دارد را تخریب کرده و از بین ببرند (مهدوی، عقیلی، هاشم‌زهی & فرهنگی، ۱۳۹۷، ص. ۱۳۱). با توجه به متغیرهای موجود در این تحقیق و با توجه به بررسی آراء نظریه‌پردازان مذکور می‌توان بیان کرد، شاخص‌های سنجش تحرک اجتماعی از نظر تالکوت پارسونز شغل، درآمد و تحصیلات می‌باشند. عوامل اثرگذار بر تحرک اجتماعی از نظر پارسونز، صفات شخصی، مهارت‌های اکتسابی و قدرت هستند. همچنین این عوامل به اعتقاد دورکیم، تخصص، مهارت‌های انفرادی و تأهل است. مهارت گفتاری از نظریه آنتونی گیدنز و هربرت مید استخراج شد. مهارت نوشتاری از نظریه پیربوردیو استنباط شد. مهارت استفاده از تکنولوژی‌های ارتباطی از نظریه

دانیل بل و مهارت خودگشودگی از نظریه آلمن و تیلور استخراج گردید. با توجه به نظریه‌های مذکور می‌توان، مدل تبیین نظری نقش انواع مهارت‌های ارتباطی در تحرک اجتماعی میان‌نسلی را به شکل زیراستنتاج نمود.

۳-۱. مدل تبیین نظری پژوهش

شکل ۱. مدل تبیین نظری پژوهش

۳-۲. فرضیه‌های پژوهش

با توجه به پیشینه و نظریه‌های مطروحه، فرضیه‌های اصلی و فرعی با استنباط از نظرات تالکوت پارسونز، امیل دورکیم، آنتونی گیدنز، پیربورديو، هربرت مید، آلمن و تیلور بدین شرح مطرح می‌گردد:

- پیش‌بینی می‌شود، بین مهارت گفتاری با تحرک اجتماعی ارتباطی معنادار وجود داشته باشد.
- پیش‌بینی می‌شود، مهارت نوشتاری با تحرک اجتماعی ارتباطی معنادار داشته باشد.
- پیش‌بینی می‌شود، بین خودگشودگی با تحرک اجتماعی رابطه‌ی معنادار وجود داشته باشد.
- پیش‌بینی می‌شود، استفاده از تکنولوژی‌های ارتباطی با تحرک اجتماعی ارتباط معنادار داشته باشد.
- پیش‌بینی می‌شود، تحرک اجتماعی بر حسب جنس متفاوت باشد.

- پیش‌بینی می‌شود، تحرک اجتماعی بر اساس گروه‌های سنی متفاوت باشد.
- پیش‌بینی می‌شود، تحرک اجتماعی بر اساس وضع تأهل افراد متفاوت باشد.
- پیش‌بینی می‌شود، انواع مهارت‌های ارتباطی و متغیرهای جمعیتی در تحرک اجتماعی میان‌نسلی تهران‌نشینان نقش دارد.

۴. روش پژوهش

این پژوهش از نظر هدف، کاربردی و از نظر رویکرد، کمی است. روش اصلی پژوهش حاضر ریال پیمایشی می‌باشد. مهم‌ترین ابزار گردآوری اطلاعات علاوه بر مطالعات اسنادی، پرسشنامه‌ی محقق‌ساخته مشتمل بر ۳۰ سؤال در مورد متغیرهای مستقل بوده که در قالب طیف لیکرت طراحی شده است. این پرسشنامه همچنین با چندین سؤال متغیر وابسته و متغیرهای جمعیتی را سنجیده است. جامعه‌ی آماری را ۵,۲۴,۰۹۰ نفر از شهروندان بالای ۳۰ سال در سال ۱۳۹۹ تشکیل داده‌اند. با استفاده از فرمول کوکران حجم نمونه ۳۸۴ نفر تعیین شد. روش نمونه‌گیری احتمالی از نوع خوشه‌ای چندمرحله‌ای بوده است. ابتدا مناطق نمونه، انتخاب شد و توزیع نسبی حجم نمونه در مناطق، تعیین و سپس از میان محلات هر منطقه‌ی نمونه، دو یا سه محله انتخاب شد. بعد از انتخاب بلوک‌های در نظر گرفته شده به واحدهای مسکونی و افراد مورد مطالعه مراجعه شد. روایی صوری پرسشنامه با استفاده از نظر اساتید و متخصصان مجرب به دست آمد. پایایی ابزار تحقیق با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ عدد ۰/۸۲ حاصل شد که نشان از قابل قبول بودن گویه‌های مورد نظر دارد. جزئیات نتایج ضریب آلفای کرونباخ در جدول ذیل مشاهده می‌شود.

جدول ۱. آزمون پایایی متغیرهای مستقل تحقیق

متغیرها	تعداد گویه‌ها	آلفای کرونباخ
گفتاری	۱۰	۰,۷۳
خودکشودگی	۱۰	۰,۸۴
استفاده از تکنولوژی‌های ارتباطی	۷	۰,۸۳
نوشتاری	۳	۰,۷۱
کل مهارت‌ها	۳۰	۰,۸۰

۴-۱. تعریف متغیرها

مهارت گفتاری: به کارگیری آگاهانه‌ی نمادهای کلامی و زبان بدن، به منظور ترغیب کردن دیگران به انجام کار و انتقال معنا و پیام است (حسینی نسب & مصطفی پور، ۱۳۹۱، ص. ۳۱). در سطح عملیاتی، مهارت گفتاری نمره‌ای است که فرد از پاسخگویی به سؤال‌های ده‌گانه‌ی مربوط به این مؤلفه در پرسشنامه به دست آورده است.

مهارت خودگشودگی: شامل آن دسته از اظهاراتی است که فرد به‌گونه‌ای آگاهانه، تعمدی و اختیاری با دیگران در مورد خود در میان می‌گذارد و برای اظهاراتی به کار می‌رود که خود فرد، آن را می‌داند و دیگران، احتمالاً بدان دسترسی پیدا نکرده و یا آن را نمی‌توانند کشف کنند (فرهنگی & ترزومی‌نژاد، ۱۳۸۷، ص. ۱۷۴). این متغیر با ۱۰ گویه به صورت عملیاتی مورد سنجش قرار گرفته است.

مهارت استفاده از تکنولوژی‌های ارتباطی: تسلط بر فن استفاده از اینترنت و فضای مجازی، آشنایی با طرز کار اپلیکیشن‌های ارتباطی مثل: تلگرام، وایبر، واتساپ، اینستاگرام و ... در جهت برقراری ارتباط با سایرین و رفع نیازهای شخصی و کاری خود. امروزه تکنولوژی‌های ارتباطی و اطلاعاتی را می‌توان مجموعه‌ی فنون و ابزارهایی دانست که با گردآوری، پردازش، نگهداری و پخش اطلاعات در جهت بهینه‌سازی و پشتیبانی فعالیت‌ها به کار گرفته می‌شوند (فرهنگی & ترزومی‌نژاد، ۱۳۸۷، ص. ۲۱). این متغیر با ۷ گویه به صورت عملیاتی سنجیده شده است.

مهارت نوشتاری: مهارت نوشتن احساسات، عقاید، منظور خود و داشتن تصویر کلی از کلمات و عبارات کوتاه است (قاسم پور، میرزایی، لطفی، & والی، ۱۳۸۹، ص. ۲۹). مهارت نوشتاری برقراری ارتباط، انتقال اطلاعات و عقاید از طریق نظامی از نشانه‌های نوشتاری را مهارت نوشتاری گویند. نمره‌ای که فرد از پاسخگویی به سؤال‌های سه‌گانه مربوط به این مؤلفه در پرسشنامه کسب می‌کند، معرف تعریف عملیاتی این مفهوم است.

تحرك اجتماعی میان‌نسلی: تحرك اجتماعی میان‌نسلی مقایسه‌ی پایگاه اجتماعی پدر، مادر و فرزندان است. هرگاه پایگاه اجتماعی پاسخگویان در مقایسه با پایگاه اجتماعی والدینشان افزایشی باشد، آنگاه تحرك اجتماعی پاسخگویان از

نوع صعودی است و در غیر این صورت، تحرک اجتماعی آنها از نوع نزولی و یا افقی است. با ملاک قرار دادن منزلت شغلی افراد، تحرک اجتماعی میان‌نسلی را بدین صورت محاسبه می‌کنند: (جایگاه کنونی شغل فرد - جایگاه کنونی یا آخرین شغل پدر) + (مرتب و جایگاه شغلی فرد در آغاز زندگی شغلی - مرتبه و جایگاه شغلی پدر در آغاز زندگی شغلی) (هاشم‌زهی & بهره‌دار، ۱۳۹۷، ص. ۱۶).

منزلت شغلی: قدر، ارزش یا وزن اجتماعی مشاغل در نظر افراد بوده و همچنین، ارزشی است که جامعه برای یک نقش اجتماعی قائل است (فیض، شرفی، & شول، ۱۳۹۵، ص. ۱۰۹-۱۱۰). در این پژوهش، منظور نمره یا رتبه‌ی منزلت شغلی است که بر اساس جدول پرستیز شغلی ایران (ناییبی & عبداللهیان، ۱۳۸۱، صص. ۲۱۷-۲۳۶)، به شغل هر پاسخگو اختصاص یافته است.

۵. یافته‌های پژوهش

از مجموع ۳۸۴ نفر پاسخگو به لحاظ ترکیب جنسی ۵۱ درصد مرد و ۴۹ درصد زن هستند. به لحاظ تأهل ۶۵٫۱ درصد متأهل و ۳۴٫۹ درصد مجردند. به لحاظ ترکیب سنی ۴۱٫۹ درصد بین ۳۰-۴۰ سال، ۲۴٫۷ درصد بین ۵۰-۴۱ سال، ۲۲٫۷ درصد بین ۶۰-۵۱ سال، ۶٫۸ درصد بین ۷۰-۶۱ سال، ۱٫۸ درصد بین ۸۰-۷۱ سال و ۲٫۱ درصد بین ۹۰-۸۱ سال قرار دارند. در این قسمت بر اساس سؤالات و فرضیه‌های پژوهش، مشروح یافته‌های توصیفی و استنباطی ارائه می‌گردد.

سؤال اول: مهارت‌های ارتباطی تهران‌نشینان چه اندازه است؟

مهارت ارتباطی یکی از متغیرهای اصلی پژوهش است که متغیرهای فرعی آن در قالب چهار بُعد، مورد سنجش قرار گرفته و در جدول زیر قابل ملاحظه است.

جدول ۲. نتایج توصیفی سنجش مهارت‌های ارتباطی شهروندان تهرانی

متغیرها	میانگین	بیشترین	کمترین	درصد نمره از کل
مهارت گفتاری	۴۱٫۵۵	۴۹	۲۸	۸۳٫۱۲
مهارت خودگشودگی	۲۳٫۷۳	۴۹	۱۴	۶۵٫۴۶
مهارت نوشتاری	۱۰٫۸۸	۱۵	۳	۷۲٫۵۳
مهارت استفاده از تکنولوژی‌های ارتباطی	۲۲٫۷۰	۳۵	۹	۶۴٫۸۵
کل مهارت‌ها	۱۰۷٫۸۸	۱۴۱	۷۸	۷۱٫۹۲

با مقایسه‌ی نتایج مندرج در جدول بالا مشاهده می‌شود که میانگین مهارت گفتاری ۴۱,۵۵ از ۴۹ است و مهارت کلامی پاسخگویان در حد بالا بوده است. مهارت خودگشودگی شهروندان با میانگین ۳۲,۷۳ که از ۴۹ به دست آمده نیز در حد بالا می‌باشد. همچنین میانگین ۱۰,۸۸ از ۱۵ گواه بالا بودن مهارت نوشتاری شهروندان است. بالا بودن مهارت استفاده از تکنولوژی‌های ارتباطی در میان پاسخگویان با میانگین ۲۲,۸۳ یافته‌ی دیگر پژوهش است. مهارت ارتباطی کل از نمره‌ی ۱۰۰ حدود ۷۲ بدست آمده که در مجموع، مهارت‌های ارتباطی شهروندان تهرانی را در حد بالا نشان می‌دهد. شهروندان تهرانی در هیچ یک از ابعاد مهارت ارتباطی، نمره‌ی کمتر از ۶۵ بدست نیاورده‌اند.

سؤال دوم: شهروندان تهرانی تا چه اندازه تحرک اجتماعی میان نسلی دارند؟ متغیر اصلی دیگری که مورد سنجش قرار گرفته، تحرک اجتماعی میان نسلی است که متغیر وابسته در این پژوهش به حساب می‌آید و در دو بُعد، میزان تحرک اجتماعی میان نسلی و منزلت شغلی مورد سنجش قرار گرفت. نتایج در جدول‌های زیر قابل ملاحظه می‌باشد.

جدول ۳. نتایج توصیفی سنجش متغیر تحرک اجتماعی میان نسلی شهروندان تهرانی

میانگین	کمترین	بیشترین	متغیر وابسته
-۲,۴۹	-۷۵,۷	۴۲,۷	تحرک اجتماعی میان نسلی

اندازه تحرک اجتماعی میان نسلی:

$$۱۲ = (۷-۱) + (۷-۱) \text{ حداکثر نظری تحرک میان نسلی (صد درصد تحرک صعودی)،}$$

$$-۱۲ = (۱-۷) + (۱-۷) \text{ حداقل نظری تحرک میان نسلی (صد درصد تحرک نزولی)،}$$

$$۰ = (۷-۷) + (۷-۷) \text{ جامعه بی تحرک (بدون تحرک) و}$$

$$-۲/۴۹ = \text{میانگین تحرک اجتماعی میان نسلی در شهر تهران بر اساس نتایج}$$

این پژوهش.

به طور متوسط هر کدام از پاسخگویان ۲,۴۹- واحد، نسب به پدران‌شان تحرک اجتماعی میان‌نسلی عمودی از نوع نزولی و منفی داشتند. به بیان دیگر، نسل جدید در مقایسه با منزلت شغلی پدر خود به جای ارتقاء منزلت شغلی، تنزل منزلت شغلی داشتند. شاید یکی از دلایل این باشد که در مطالعه‌ی حاضر، منزلت شغلی فرزندان دختر و پسر هم‌زمان با منزلت شغلی پدران‌شان محاسبه شده و اگر تنها فرزندان پسر را وارد محاسبات می‌نمودیم، نتایج تحرک اجتماعی آنها، سیر صعودی پیدا می‌کرد، چرا که معدل تحرک اجتماعی فرزندان دختر در برابر فرزندان پسر دارای تنزل زیادی بوده است.

جدول ۴. توزیع نتایج توصیفی سنجش منزلت شغلی شهروندان تهرانی

کمترین	بیشترین	میانگین	منزلت شغلی
۳۶,۸	۹۰,۴	۵۹,۵	نمره‌ی منزلت شغل فعلی پاسخگویان
۳۶,۸	۸۱,۷	۵۷,۴	نمره‌ی منزلت شغل پاسخگویان در آغاز زندگی
۳۶,۸	۸۰,۴	۵۹,۴	نمره‌ی منزلت آخرین شغل پدر
۳۶,۸	۷۳	۵۷,۹	نمره‌ی منزلت شغل پدر در آغاز زندگی
۵۰	۷۳,۵	۵۳,۱	نمره‌ی منزلت آخرین شغل مادر
۳۶,۸	۷۵,۲	۵۳,۵	نمره‌ی منزلت شغل مادر در آغاز زندگی
-۵۹,۴	۳۰,۵	-۰,۹۶	تفاضل شغل فعلی فرد با شغلی فعلی پدر
-۵۸	۳۲,۲	-۱,۵	تفاضل اولین شغل فرد با اولین شغل والدین
-۷۵,۷	۴۷,۲	-۲,۴۹	میزان تحرک اجتماعی میان‌نسلی فرد نسبت به منزلت شغلی پدر
۳۸۴			تعداد

میانگین منزلت شغل کنونی افراد در مقایسه با منزلت شغل کنونی والدین ۰,۹۶- واحد سیر نزولی و میانگین منزلت اولین شغل پاسخگو در مقایسه با منزلت اولین شغل والدین نیز ۱,۵- واحد نزول دارد و پدران از منزلت شغلی بالاتری برخوردارند. صرف نظر از مقایسه و سنجش میزان تحرک اجتماعی میان‌نسلی، در مجموع میانگین منزلت شغلی والدین و فرزندان، چه در آغاز و چه در آخرین شغل یا شغل کنونی در همه موارد، متوسط بوده است. این بدان معنا است که منزلت شغلی ساکنان بالای ۳۰ سال شهر تهران و والدین آنان در مجموع کمتر از متوسط نبوده است.

سؤال سوم: آیا بین ابعاد مختلف مهارت‌های ارتباطی با تحرک اجتماعی میان‌نسلی شهروندان تهرانی ارتباط معناداری وجود دارد؟

برون‌داد اجرای آزمون کولموگروف-اسمیرنوف برای متغیر منزلت شغلی نشان داد که این آزمون معنی‌دار نیست، بنابراین داده‌های پژوهش شرایط استفاده از آزمون‌های پارامتری برای بررسی سؤالات و آزمون فرضیه‌های پژوهش را دارد. از این رو، برای بررسی این سؤال که آیا بین ابعاد مختلف مهارت‌های ارتباطی با تحرک اجتماعی میان‌نسلی شهروندان تهرانی ارتباط معناداری وجود دارد؟ چهار فرضیه‌ی همبستگی به شرح زیر مطرح گردید:

- پیش‌بینی می‌شود، بین مهارت گفتاری با تحرک اجتماعی میان‌نسلی، رابطه‌ای معناداری وجود داشته باشد.

- پیش‌بینی می‌شود، بین مهارت نوشتاری با تحرک اجتماعی میان‌نسلی، ارتباط معنادار وجود داشته باشد.

- پیش‌بینی می‌شود، بین خودگشودگی با تحرک اجتماعی میان‌نسلی، رابطه‌ی معنادار وجود داشته باشد.

- پیش‌بینی می‌شود، استفاده از تکنولوژی‌های ارتباطی با تحرک اجتماعی، رابطه‌ی معنادار داشته باشد.

با توجه به فاصله‌ای بودن سطوح سنجش متغیرهای این فرضیه‌ها برای تحلیل ارتباط همبستگی میان آنها از آزمون ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد که نتایج در جدول زیر قابل ملاحظه است.

جدول ۵. ارتباط همبستگی میان ابعاد مختلف مهارت‌های ارتباطی با تحرک اجتماعی بر اساس ضریب پیرسون

میزان همبستگی	معناداری	نوع مهارت
۰,۰۸	۰,۱۰	مهارت گفتاری
۰,۱۸	۰,۰۰	مهارت خودگشودگی
۰,۱۴	۰,۰۰	مهارت نوشتاری
۰,۰۵	۰,۲۵	مهارت استفاده از تکنولوژی‌های ارتباطی

طبق نتایج حاصل شده در جدول فوق تحرک اجتماعی با مهارت گفتاری و

مهارت استفاده از تکنولوژی‌های ارتباطی رابطه معنادار ندارد، ولی با مهارت خودگشودگی، ارتباط معنادار داشته و جهت رابطه، مستقیم و شدت آن ضعیف است. همچنین با مهارت نوشتاری رابطه معنادار، مستقیم و ضعیف داشته است. سؤال چهارم: آیا تحرک اجتماعی میان‌نسلی شهروندان تهرانی بر حسب متغیرهای جمعیتی متفاوت است؟

برای مقایسه‌ی میانگین تحرک اجتماعی بر اساس متغیرهای جمعیتی، سه فرضیه‌ی مقایسه‌ای مطرح گردید و برای بررسی آنها از آزمون T استفاده شده است که فرضیه‌ها و جدول نتیجه‌ی آزمون فرضیه‌ها در زیر قابل ملاحظه می‌باشد. - پیش‌بینی می‌شود، تحرک اجتماعی بر اساس گروه‌های جنسی متفاوت باشد.

- پیش‌بینی می‌شود، تحرک اجتماعی بر اساس گروه‌های سنی متفاوت باشد.

- پیش‌بینی می‌شود تحرک اجتماعی بر اساس تأهل افراد متفاوت باشد.

جدول ۶. خلاصه محاسبات آزمون T مستقل در زمینه‌ی مقایسه‌ی میانگین تحرک اجتماعی بر اساس

ویژگی‌های جمعیتی

معناداری	میانگین	تعداد	متغیرهای جمعیتی
۰,۰۰۰	۳,۲۷	۱۹۵	جنسیت
—	-۸,۴۴	۱۸۹	مرد
			زن
—	-۲	۲۸۷	سن
۰,۱۱	-۳,۱۳	۹۷	کمتر از ۵۰ سال
			بیشتر از ۵۰ سال
۰,۳۱	-۳,۸۴	۳۴۱	تأهل
—	-۰,۱۳	۱۳۱	متأهل
			مجرد

طبق جدول فوق، تحرک اجتماعی میان‌نسلی پاسخگویان بر اساس جنسیت، سن و تأهل متفاوت است. مقایسه تحرک اجتماعی میان مردان و زنان گویای آن است که تحرک اجتماعی مردان سعودی، مثبت و بیشتر از زنان بوده و مردان نسبت به پدران خود از ۳ واحد تحرک اجتماعی سعودی برخوردار بوده‌اند، ولی تحرک

اجتماعی زنان جامعه سیر نزولی داشته و نسبت به پدران خود وضعیت مطلوبی ندارند. افراد بیش از ۵۰ سال از افراد کمتر از ۵۰ سال تحرک اجتماعی میان‌نسلی نزولی بیشتری دارند. همچنین، مجردها نسبت به متأهلین توانسته‌اند از شدت تحرک اجتماعی نزولی خود بکاهند.

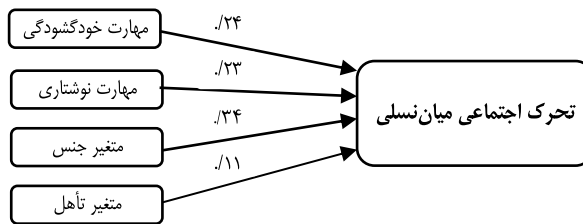
سؤال پنجم: آیا ابعاد مهارت‌های ارتباطی شهروندان تهرانی و متغیرهای جمعیتی آنان بر تحرک اجتماعی میان‌نسلی تهران‌نشینان تأثیرگذار است؟ در نهایت برای پاسخ به سؤال بالا، این فرضیه کلی مطرح شد که پیش‌بینی می‌شود، انواع مهارت‌های ارتباطی و متغیرهای جمعیتی بر تحرک اجتماعی میان‌نسلی تهران‌نشینان اثرگذار است. این فرضیه با استفاده از روش تجزیه و تحلیل رگرسیون چند متغیره، مورد آزمون قرار گرفت و اثر انواع مهارت‌های ارتباطی و متغیرهای جمعیتی بر روی متغیر تحرک اجتماعی میان‌نسلی مورد سنجش قرار گرفت.

جدول ۷. تحلیل تأثیر مهارت‌های ارتباطی و متغیرهای جمعیتی بر تحرک اجتماعی میان‌نسلی شهروندان تهرانی

مدل	معناداری	بتا
ضریب تعیین		۰,۱۹
متغیر ثابت	۰,۰۰۰	—
مهارت گفتاری	۰,۷۷	۰,۰۱
مهارت خودشنودگی	۰,۰۰۰	۰,۲۴
مهارت نوشتاری	۰,۰۰۰	۰,۲۴
مهارت استفاده از تکنولوژی‌های ارتباطی	۰,۰۰۸	۰,۲۴
جنس	۰,۰۰۰	-۰,۳۴
سن	۰,۱۶	-۰,۰۷
تأهل	۰,۰۲	۰,۱۱

طبق نتایج جدول اجرای رگرسیون، مهارت‌های ارتباطی و متغیرهای جمعیتی توانسته‌اند ۱۹ درصد از تغییرات تحرک اجتماعی را تعیین نمایند. به بیان دیگر، به ازاء هر واحد تغییر در مهارت‌های ارتباطی و متغیرهای جمعیتی ۱۹ درصد از تحرک اجتماعی میان‌نسلی تعیین می‌شود. در میان انواع مهارت‌های ارتباطی، مهارت خودشنودگی و مهارت نوشتاری بر تحرک اجتماعی اثرگذار بودند که

تأثیر مهارت خودگشودگی بر تحرک اجتماعی بیشتر، مثبت و مستقیم است. به عبارت دیگر، بالا رفتن مهارت خودگشودگی در افراد تحرک اجتماعی آنها را متأثر ساخته و افزایش می‌دهد. در بین متغیرهای جمعیتی، متغیر وضع تأهل و جنسیت نیز بر تحرک اجتماعی میان‌نسلی تأثیر داشتند، به طوری که، افراد مجرد از تحرک اجتماعی بالاتری برخوردار بوده‌اند. همچنین، متغیر جنسیت حاکی از آن است که حرکت از یک جنس به جنسی دیگر اثر منفی در تحرک اجتماعی می‌گذارد. تحرک اجتماعی مردان مثبت و صعودی بوده، ولی تحرک اجتماعی زنان منفی و نزولی بوده و همین امر در کل، سیر نزولی تحرک اجتماعی در مردان را موجب شده است.

شکل ۲. مدل تبیین تجربی نقش مهارت‌های ارتباطی و متغیرهای جمعیتی در تحرک اجتماعی میان‌نسلی

به ازاء یک واحد تغییر در مهارت خودگشودگی ۰,۲۴ درصد از تغییرات تحرک اجتماعی میان‌نسلی تعیین می‌شود.

به ازاء یک واحد تغییر در مهارت نوشتاری ۰,۲۳ درصد از تغییرات تحرک اجتماعی میان‌نسلی تعیین می‌شود.

به ازاء یک واحد تغییر در متغیر تصنعی جنسیت ۰,۳۴- درصد از تغییرات تحرک اجتماعی میان‌نسلی تعیین می‌شود.

به ازاء یک واحد تغییر در متغیر تصنعی تأهل ۰,۱۱ درصد از تغییرات تحرک اجتماعی میان‌نسلی تعیین می‌شود.

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

در جهان پیچیده و سراسر اطلاعات هزاره‌ی سوم، آموزش مهارت‌های ارتباطی به عنوان دستاوردهای فردی برای بیشتر افراد، امری ضروری تلقی می‌شود. این مهارت‌ها، توانایی برقرارکردن رابطه با دیگران، درست مطرح کردن خود و اثرگذاری بر سایرین به شکل کارآمد را فراهم می‌آورند. مهارت‌های ارتباطی در محیط کار به فرد کمک می‌کنند تا حرمت و شأن وی احیا شده، امکان آزادی عمل و ابتکار داشته باشد، شغل وی، رضایت بخش شده، همینطور اهمیت و جایگاهش در محیط کار به درستی شناخته شود. نارسایی انسان‌ها در مهارت‌های ارتباطی آنها را با انزوا، اضطراب اجتماعی، عدم موفقیت و نارضایتی شغلی مواجه می‌کند؛ بالعکس افراد مسلط، ارتباطات مثبت و مؤثرتری در جامعه و محل کار برقرار کرده و محیط مساعدتری برای پیشرفت خود خلق می‌نمایند. باتوجه به این‌که، مهارت‌های ارتباطی توانایی‌های بالقوه و بالفعل افراد هستند که توسط آنها می‌توان به رفتار قابل پذیرش، شکوفا شدن استعدادها و موفقیت در کسب و کار دست یافت. در این پژوهش هدف، شناخت نقش مهارت‌های ارتباطی در تحرک اجتماعی میان‌نسلی تهران‌نشینان بالای ۳۰ سال بوده است. نتایج حاکی از آن بود که انواع مهارت‌های ارتباطی در تحرک اجتماعی میان‌نسلی تهران‌نشینان نقش داشتند. این مهارت‌ها ۱۹ درصد از تغییرات تحرک اجتماعی در این پژوهش را تعیین کردند، لذا فرضیه‌ی پیش‌بینی می‌شود انواع مهارت‌های ارتباطی و متغیرهای جمعیتی در تحرک اجتماعی میان‌نسلی اثرگذار است، اثبات می‌شود. این نتیجه با نتایج مطالعه مهدوی، عقیلی، هاشم‌زهی و فرهنگی (۱۳۹۶)، غفاری (۱۳۹۵)، بهشتی‌فر و نوروزی (۲۰۱۳) و کاکرم‌ن (۲۰۱۲) مبنی بر اثرگذاری مهارت‌های ارتباطی بر تحرک اجتماعی تطابق دارد. در میان انواع مهارت‌های ارتباطی، مهارت گفتاری و استفاده از تکنولوژی‌های ارتباطی نقشی در تحرک اجتماعی نداشتند. فرضیه‌ی پیش‌بینی می‌شود، بین مهارت گفتاری با تحرک اجتماعی ارتباطی معنادار وجود داشته باشد و فرضیه‌ی پیش‌بینی می‌شود استفاده از تکنولوژی‌های ارتباطی با تحرک اجتماعی ارتباط معنادار داشته باشد، تأیید نمی‌شود و با عدم تأیید

نظریه‌ی هربرت مید و دانیل بل در این جامعه آماری مواجه می‌شویم، همین‌طور نتیجه‌ی به‌دست آمده با نتیجه پژوهش آفتابی (۱۳۹۲) که مبتنی بر اثرگذار بودن متغیر مهارت کلامی بر تحرک اجتماعی افراد است، مطابقت ندارد. بیشترین اثرگذاری ابعاد مهارت ارتباطی بر تحرک اجتماعی به مهارت خودگشودگی تعلق داشت. این متغیر از آراء ابروین آلمن و دالماس تیلور استنباط شده بود و آنها معتقد بودند که خودگشودگی در محوریت پیشرفت روابط قرار دارد. در این مطالعه نیز شهروندان توانسته‌اند با تسلط بر این مهارت موجب افزایش تحرک اجتماعی و بالا رفتن از نردبان شغلی خود شوند. به عبارت دیگر، لبخند زدن به دیگران، شفاف و آزادانه سخن گفتن و در اختیار قرار دادن اطلاعاتی از خود که دیگران بدان دسترسی نداشته‌اند و دیگر شاخص‌های خودگشودگی موجب می‌شود تا این افراد در محیط کاری بیشتر دیده شده و در دیگران نفوذ کنند. همین امر در ارتقاء کسب و کار و افزایش منزلت شغلی پاسخگویان اثرگذار بوده است، بنابراین فرضیه‌ی پیش‌بینی می‌شود بین خودگشودگی با تحرک اجتماعی رابطه‌ی معنادار وجود داشته باشد، اثبات می‌شود و این نتیجه با آراء آلمن و تیلور همسو بوده و با نتیجه‌ی پژوهش مهدوی، عقیلی، هاشم‌زهی، فرهنگی (۱۳۹۶) مبنی بر اثرگذاری مهارت خودگشودگی بر ارتقاء کسب و کار مطابقت دارد. نتیجه‌ی بعدی حاکی از آنست که مهارت نوشتاری توانسته بر میزان تحرک اجتماعی افراد اثرگذار باشد. این متغیر از نظریه‌ی پیر بوردیو که وی از آن به عنوان سرمایه‌ی فرهنگی یاد کرده، استخراج شده بود. از نظر بوردیو وجود چنین سرمایه‌ی افراد را در مبارزه برای کسب جایگاه در فضای اجتماعی، قدرت و توانایی بخشیده و ربط وثیقی با آموزش و شغل فرد دارد. بوردیو معتقد است سرمایه‌ی فرهنگی منبعی است تا افراد، توانایی‌های فردی خود را نشان داده و این موضوع ارتباط تنگاتنگی با خاستگاه اجتماعی آنها دارد. افرادی با سرمایه فرهنگی بالا، دارای آموزش و ثروت بیشتری نیز هستند. نتایج در این بخش با آراء بوردیو مطابقت داشته و بر نتایج مطالعه‌ی لطفی (۱۳۸۷) و ناییبی و معصومی‌راد (۱۳۹۰) که حاکی از اثرگذاری سرمایه‌ی فرهنگی بر تحرک اجتماعی افراد است، مهر تأیید می‌زند و فرضیه‌ی

پیش‌بینی می‌شود مهارت نوشتاری با تحرک اجتماعی ارتباط معنادار داشته باشد را تأیید می‌نماید. نتیجه‌ی دیگر نشان داد که استفاده از تکنولوژی‌های ارتباطی که از آراء ترکیب‌گرایان استنباط شده بود، با تحرک اجتماعی میان نسلی شهروندان رابطه معنادار نداشت. در واقع، نتیجه‌ی حاصل شده موجب شد تا نظر دانیل بل در این جامعه آماری مورد تأیید قرار نگیرد و فرضیه‌ی پیش‌بینی می‌شود استفاده از تکنولوژی‌های ارتباطی با تحرک اجتماعی ارتباط معنادار داشته باشد، تأیید نشود. بررسی وضعیت مهارت ارتباطی پاسخگویان نشان داد، مهارت‌های مذکور در پاسخگویان بالاتر از حد متوسط بوده است. این موضوع می‌تواند گواهی بر شناخت مهارت‌های ارتباطی و آثار بهره‌مندی از آنها توسط شهروندان باشد. اینک خیلی از پایتخت‌نشینان برای بالا بردن مهارت‌های ارتباطی خویش و کسب جایگاه بهتر شغلی بر اساس شایستگی‌هایشان به فراگیری و توجه نمودن به مهارت‌های مذکور روی آورده‌اند. نتیجه‌ی دیگر این بود که از میان متغیرهای جمعیتی، جنسیت و وضع تأهل بر میزان تحرک اجتماعی میان‌نسلی افراد نقش داشته‌است. به عبارت دیگر، میزان تحرک اجتماعی در مردان و زنان، متفاوت و به نفع مردان و مجردان بوده است. این نتیجه، بررسی غفاری (۱۳۹۵)، معصومی‌راد و ناییبی (۱۳۹۲) مبنی بر تفاوت تحرک اجتماعی میان‌نسلی بر اساس جنسیت و بالابودن تحرک اجتماعی مردان را تأیید کرده و نتیجه‌ی تحقیق هاشم‌زهی و بهره‌دار (۱۳۹۷) مبنی بر عدم تفاوت تحرک اجتماعی بر اساس جنسیت را رد می‌نماید. همچنین دو فرضیه‌ی پیش‌بینی می‌شود تحرک اجتماعی بر حسب جنس متفاوت است و پیش‌بینی می‌شود تحرک اجتماعی بر اساس وضع تأهل افراد متفاوت است، اثبات شد. در مجموع می‌توان گفت، ارتقاء شغلی و بالابودن تحرک اجتماعی میان مردان هنوز نشان از وجود رگه‌هایی از جامعه‌ی مردسالاری دارد. امروزه می‌بایست برنامه‌ریزی مناسب و مؤثر برای تحرک اجتماعی زنان به عنوان نیمی از افراد جامعه بیشتر مورد توجه قرار گیرد و سرمایه‌گذاری‌های مهمی در این زمینه انجام شود. برنامه‌ریزان و مسئولان می‌بایست بیش از پیش، توانمندی‌ها و نیازمندی‌های جامعه‌ی زنان را در نظر داشته باشند. نتایج حاکی از آن است که

افراد مجرد نسبت به متأهلین، تحرک اجتماعی بیشتری داشته‌اند که می‌تواند نشانگر این واقعیت باشد که مجردها برای حفظ شغل و پیشرفت کاری خود به حائز اهمیت بودن مهارت‌های ارتباطی و آثار آنها پی برده و سعی در فراگیری و به‌کار بستن این مهارت‌ها نموده‌اند. نظر تالکوت پارسونز و امیل دورکیم در این قسمت مورد تأیید قرار می‌گیرد. در این مطالعه، متغیر سن اثری بر تحرک اجتماعی افراد نداشته است. به‌صورت کلی، می‌توان گفت که در نمونه‌ی آماری این مطالعه، تحرک اجتماعی میان‌نسلی صعودی وجود نداشته است، البته اگر مردان و زنان را در معادله از هم جدا نماییم؛ نتیجه‌ی مقایسه‌ای حاکی از آن است که مردان تحرک اجتماعی بالا و مثبتی نسبت به پدران‌شان داشته‌اند. بهتر است در این زمینه به جامعه‌ی زنان توجه بیشتری داشت تا موجب تقویت عزت نفس آنها شده، حس رقابت در زنان با مردان بر اساس شایستگی‌های فردی ایجاد شود و از این راه، به رفع بی‌انگیزگی در زنان یاری شود. در نمونه‌ی آماری این تحقیق انواع مهارت‌های ارتباطی نقش زیادی نداشت و پاسخگویان نسبت به پدران‌شان از تحرک اجتماعی کمتری برخوردار بودند؛ به بیانی دیگر، پدران منزلت شغلی بالاتری داشته‌اند. دولت، نهادهای فرهنگی، آموزشی و همچنین سازمان‌های ذی‌ربط می‌بایست به این موضوع، اهمیت ویژه‌ای بدهند و با وضع قوانین و بسترسازی مناسب موجب تقویت اصل شایسته‌پروری و شایسته‌سالاری شوند.

منابع و ماخذ

- آفتابی, مریم (۱۳۹۲), نقش مهارت های ارتباطی بر فضای کسب و کار. اولین همایش ملی مدیریت کسب و کار. همدان: دانشگاه بوعلی, ص. ۱-۱۸.
- اکبری خنجی, نظام (۱۳۸۲), مهاجرت و سازگاری: پژوهشی در مورد ایرانیان مقیم امارات متحده عربی. شیراز: نوید شیراز.
- انواری, محمدرضا (۱۳۹۰), نقد و بررسی نظریه کنش متقابل نمادین. معرفت, سال بیستم, شماره ۸, صص. ۱۵۳-۱۷۱.
- تحلیل بازار (۱۳۹۸, ۱۰ بهمن). برترین های دنیا در شاخص تحرک اجتماعی. بازیابی از <https://www.tahlilbazaar.com/news/3937>
- جوادی یگانه, محمدرضا؛ فاطمی امین, زینب & فولادیان, مجید (۱۳۹۰), بررسی تطبیقی شاخص تنبلی در ایران و کشورهای جهان و برخی راه حل ها. راهبرد فرهنگ, شماره ۱۲, صص. ۱۱۱-۱۳۴.
- حسینی, محمد (۱۳۹۸), تحرک شغلی بین نسلی مردان در ایران از سال ۱۳۷۵ تا ۱۳۹۵. برنامه ریزی و بودجه, سال بیست و چهارم, شماره ۱, صص. ۲۵-۵۰.
- حسینی نسب, داوود & مصطفی پوره کبری (۱۳۹۱), بررسی رابطه بین مهارت های ارتباطی با سلامت سازمانی مدارس. علوم تربیتی, دوره پنجم, شماره ۱۹, صص. ۲۴-۴۰.
- رابرتسون, ایان (۱۳۷۲), درآمدی بر جامعه با تأکید بر نظریه های کارکردگرایی, ستیز و کنش متقابل نمادین. مترجم, حسین. بهروان, مشهد: آستان قدس رضوی.
- روشه, گی (۱۳۷۶), جامعه شناسی تالکوت پارسونز. مترجم, عبدالحسین. نیک گهر, تهران: تبیان.
- زارع, بیژن & لطفی, مهوش (۱۳۸۷), بررسی عوامل اجتماعی مؤثر بر تحرک اجتماعی در شهر کرمانشاه. مسائل اجتماعی ایران, سال چهارم, شماره ۱, صص. ۱۱۳-۱۳۹.
- سراقی, عیسی؛ ابوالفتحی, داریوش & ملکی, حسین (۱۳۸۸), فرایند جهانی شدن و تأثیر آن بر روند شهرنشینی در کلان شهرهای کشورهای در حال توسعه (نمونه موردی: کلان شهر تهران). تحقیقات کاربردی علوم جغرافیایی, جلد دهم, ص شماره ۱۳, صص. ۱۳۹-۱۷۲.

غفاری، زهرا (۱۳۹۶). تأثیر سرمایه فرهنگی تجسم یافته (ذهنی) بر تحرک اجتماعی میان نسلی (مورد مطالعه: شهروندان ۵۴-۳۰ ساله شهر گرگان). **توسعه اجتماعی**، دوره یازدهم، شماره ۴، صص. ۱۸۳-۲۰۶.

فرهنگی، علی‌اکبر & ترزومی‌نژاد، وحیده (۱۳۸۷)، ارتباطات سازمانی در جامعه اطلاعاتی: اثربخشی تکنولوژی‌های نوین ارتباطات و اطلاعات در کارایی ارتباطات سازمانی (در سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران). **مدیریت**، شماره ۷۸، صص. ۱۳۹-۳۲.

فیض، داوود؛ شرفی، وحید & شول، حسین (۱۳۹۵)، رابطه بین منزلت شغلی و زیر کار در روی: بررسی نقش بی‌تفاوتی سازمانی. **پژوهش‌های مدیریت منابع سازمانی**، سال ششم، شماره ۳، صص. ۱۰۷-۱۲۸.

قاسم‌پور، حسین؛ میرزایی، شهربانو؛ لطفی، عشرت & والی، معصومه (۱۳۸۹)، **کتاب معلم (راهنمای تدریس)**. تهران: سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور.
مرکز آمار ایران (۱۳۹۱، ۱۵ اردیبهشت)، **گزیده نتایج سرشماری عمومی، نفوس و مسکن ۱۳۹۰**. بازیابی از

www.amar.org://nnt.sci.org.ir/sites/nnt/SitePages/report_90/gozaresh_ostani_s_hahrestani.asp

معصومی‌راد، رضا & نایبی، هوشنگ (۱۳۹۲)، عوامل اجتماعی مؤثر بر تحرک اجتماعی (شغلی) اعضای هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی. **راهبرد اجتماعی فرهنگی**، سال دوم، شماره ۷، صص. ۱-۳۴.

ملک، حسن (۱۳۷۴)، **جامعه‌شناسی قشرها و نابرابری‌های اجتماعی**. تهران: دانشگاه پیام نور.

مهدوی، سمیه‌السادات؛ عقیلی، سید وحید؛ هاشم‌زهی، نوروز & فرهنگی، علی‌اکبر (۱۳۹۷)، نقش مهارت‌های ارتباطی مدیران در توسعه کسب و کار با تأکید بر مشتری‌مداری. **مطالعه توسعه اجتماعی**، دوره دهم، شماره ۲، صص. ۱۲۷-۱۵۲.

مهدی‌زاده، سید محمد (۱۳۹۶)، نظریه‌های رسانه (اندیشه‌های رایج و دیدگاه‌های انتقادی). تهران: همشهری.

نایبی، هوشنگ & عبداللهیان، حمید (۱۳۸۱)، تبیین قشر بندی اجتماعی. **نامه علوم اجتماعی**، دوره دهم، شماره ۲۰، صص. ۲۰۵-۲۳۶.

نایبی، هوشنگ & معصومی‌راد، رضا (۱۳۹۰). عوامل فرهنگی مؤثر بر تحرک اجتماعی مطالعه موردی در بین مردان ۳۵ تا ۶۴ ساله شهر تهران. **مطالعات جامعه‌شناختی**، دوره هجدهم، شماره ۳۹، صص. ۱-۳۴.

هاشم‌زهی، نوروز & بهره‌دار، سمیه (۱۳۹۷). مقایسه تحرک اجتماعی مردان و زنان در شهر (جامعه مورد مطالعه: شهروندان تهرانی بالای ۲۰ سال). **مطالعات آینده پژوهش و سیاست‌گذاری**، دوره یازدهم، شماره ۱۱، صص. ۱۲-۲۶.

- Arifin, Mohammad hosni.(2017). The role of higher education in promoting social mobility in Indonesia *Europen Journal of Multidisciplinary Studies*, 2 (6) , ۲pp.234-242.
- Beheshtifar, Malikeh & Norwzi, Tayyebah (2013). Social skills: A factor to employees success *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, (3), pp.74-79.
- Kakirman Yildiz, Asiyeh (2012). Effective communication skills to manage the library : Relations between managers and librarians *Qualitative and Quantitative Methods in Libraries(QQML)*, 1(2), pp.141-153.
- Mountford zimdars, Ana., Jones, Steven., Sulivan, Alice & Helth, Anthony (2013). Farming higher education : Questions and responses in the British social attitudes survey1980-2013 *British of Journal of Sociology of Education*, 34 (5-6), pp.792-811.

References

- Aftabi, Maryam (1392). The role of communication skills in the business environment. *The first national conference on business management*, pp.1-18. (In persian)
- Akbari Khonji, Nezam (1382). *Immigration and Adaptation: A Study of Iranians in the UAE*. Shiraz: Navid shiraz. (In persian)
- Anvari, Mohammadreza (1390). A review of symbolic interaction theory. *Maerefat*, Twentieth Year, No.8, pp.153-171. (In persian)
- Farhangi, Aliakbar & Tarzaminejad, Vahideh (1387). Organizational communication in the information society: The effectiveness of new communication and information technologies in the efficiency of organizational communication (in the Broadcasting Organization of the Islamic Republic of Iran). *Management*, No. 78, pp.19-32 (In persian)
- Feyz, Davoud; Sharafi, Vahid & Shoul, hossein (1395). Relationship between job status and evading responsibilities: A study of the role of organizational indifference. *Organizational Resource Management Research*, sixth Year, No. 3, pp.107-128. (In persian)
- Ghaffari, Zahra (1396). The effect of embodied (mental) cultural capital on inter-generation social mobility (Case study: citizens aged 30-54 in Gorgan). *Social Development*, Issue 11, No. 4, pp.183-206. (In persian)
- Ghasempour moghadam, Hosein; Mirzaee, Shahrbanou; Lotfi, Eshrat & Vali, Masoumeh (1389). *Teacher's book (teaching guide)*. Tehran: Exceptional Education Organization of the country. (In persian)
- Guy, Rocher (1376). *Sociology of Talcott Parsons*. (A. Nikgozar, Trans.) Tehran: Tebyan.
- Hashemzahi, Norouz & Bahredar, Somayeh (1397). Comparison of social mobility of men and women in Tehran (Study population: Tehran citizens over 20 years old). *Future Studies Research and Policy Making*, Issue 11, No. 11, pp.12-26. (In persian)

- Hosseini, Mohammad (1398). Intergenerational job mobility of men in Iran from 1996 to 2016. *Planning and budgeting*, Twenty fourth Year, No.1, pp.25-50. (In persian)
- Hosseininasab, Davoud & Mostafapour, Kobra (1391). Investigating the relationship between communication skills and organizational health of schools. *Educational Science*, Issue 5, No. 19, pp.27-40. (In persian)
- Javadi Yeganeh, Mohammadreza; Fatemi Amin, Zeinab & Fouladian, Majid (1390). Comparative study of laziness index in Iran and other countries and some solutions. *Culture strategy*, No.12 pp.111-134. (In persian)
- Mahdavi, Somayeh; Aghili, Seyed vahid; Hashemzahi, Norouz & Farhangi, Aliakbar (1397). The role of managers' communication skills in business development with emphasis on customer orientation. *Social development studies*, Issue 10, No. 2, pp.127-152. (In persian)
- Malek, Hassan (1374). *Sociology of social strata and inequalities*. Tehran: Payam Noor university. (In persian)
- Masoumirad, Reza & Nayebi, Houshang (1392). Social Factors Affecting Social (Occupational) Mobility of Faculty Members of Islamic Azad University. *Socio-cultural strategy*, Second Year, No. 7, 1-34. (In persian)
- Mehdizadeh, Seyed mohammad (1396). *Media theories (common ideas and critical views)*. Tehran: Hamshahri. (In persian)
- Nayebi, Houshang., & Abdollahian, Hamid. (1381). Explaining social stratification. *Social Science Letter*, Issue 10, No. 20, pp.205-236. (In persian)
- Nayebi, Houshang & Masoumirad, Reza (1390). Cultural factors affecting social mobility: Case study in men 35 to 64 years in Tehran. *Sociological studies*, issue 18, No. 39, pp.1-34. (In persian)
- Robertson, Eian (1372). *An Introduction to Society Emphasizing Theories of Functionalism, Conflict, and Symbolic Interaction*. (H. Behravan, Trans.) Mashhad: Astan Qods Razavi.
- Soraghi, Issa; Abolfathi, Dariush & Maleki, Hossein (1388). The process of globalization and its impact on the process of urbanization in metropolises of developing countries (Case study: Tehran metropolis). *Applied Research in Geographical Sciences*, No.13 pp.139-172. (In persian)
- Zare, Bijan & Lotfi, Mahvash (1387). Investigation of social factors affecting social mobility in Kermanshah. *Social issues of Iran*, Fourth Year, No.1, pp.113-139. (In persian)